

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie działalności szkoleniowej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy, prowadzonej przez ośrodki i instytucje szkoleniowe.

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 7 lipca 2009 zapoznała się z materiałem przygotowanym przez Państwową Inspekcję Pracy dotyczącym szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy, prowadzonych przez ośrodki i instytucje szkoleniowe jak również szkoleń wewnętrznych w zakładach, w tym przede wszystkim szkoleń wstępnych na stanowiskach pracy. Materiał powstał na podstawie wyników kontroli przestrzegania przez pracodawców przepisów dotyczących szkolenia w dziedzinie bhp prowadzonych w latach 2006-2008 przez Państwową Inspekcję Pracy.

Na podstawie wymienionego materiału, przeprowadzonej dyskusji oraz przeglądu stanowisk Rady Ochrony Pracy przyjmowanych w latach 2003 - 2008, a dotyczących szkoleń i edukacji w wymienionym zakresie w różnych sektorach gospodarki, Rada stwierdziła że niewątpliwie jednym z powodów wzrostu wypadkowości przy pracy jest niezadowalający poziom i zakres nauczania w szkołach i uczelniach, a szczególnie w szkoleniu dorosłych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy co wpływa na brak przygotowania pracowników do bezpiecznego wykonywania zadań.

Wśród przyczyn tego stanu podkreślić należy brak nadzoru merytorycznego nad jakością szkoleń prowadzonych przez szkoleniowe jednostki organizacyjne działające poza systemem oświaty. Jednocześnie w ostatnich 3 latach wzrosła znacząco liczba firm świadczących usługi w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym usługi edukacyjne. Pozwala to obecnie - a wręcz wymaga - wdrożenia systemowych rozwiązań związanych z nadzorowaniem spełniania podstawowych wymagań przez podmioty tego rynku w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu działalności szkoleniowej.

W tym celu niezbędne jest ujęcie w prawie przejrzystych wymagań kompetencyjnych dla jednostek edukacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, na podstawie których możliwe byłoby ocenianie ich działalności i zapewnienie pracodawcom i pracownikom dostępu do usług edukacyjnych na odpowiednim poziomie. Pod pojęciem jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność szkoleniową rozumie się bowiem obecnie różne struktury organizacyjne, które działają na odmiennych zasadach i są kontrolowane przez różne instytucje wg różnych zasad. Przykładowo szkoleniowe jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o swobodzie gospodarczej są kontrolowane praktycznie tylko pod kątem prawidłowości działalności finansowej.

Brak jest także wynikających z prawa kryteriów oceny kompetencji wykładowców. Tymczasem w ostatnich latach znacznie powiększyło się grono wykładowców bezpieczeństwa i higieny pracy oraz osób deklarujących chęć organizowania i prowadzenia szkoleń w tej dziedzinie. Są to absolwenci studiów podyplomowych, w znacznej liczbie podejmujących te studia bezpośrednio po ukończeniu studiów magisterskich czy licencjackich. Często nie mają oni jednak żadnej praktycznej znajomości zagrożeń zawodowych wynikających ze zróżnicowanych procesów pracy szczególnie w przemyśle, przetwórstwie, czy budownictwie.

Na podstawie przedstawionego materiału i dyskusji Rada Ochrony Pracy uznaje za celowe:

1. Określenie minimalnych wymagań kompetencyjnych dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy obejmujących uregulowania dotyczące programów szkoleń oraz narzędzi edukacyjnych do ich realizacji, bazy lokalowej i zaplecza technicznego
2. Określenie kryteriów kompetencji, jakie powinien spełniać wykładowca problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Stworzenie poprzez odpowiednią nowelizację prawną spójnego systemu informacji dotyczącego jednostek organizacyjnych prowadzących działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, wymienionych w § 1a. pkt. 2. rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy znowelizowanego w październiku 2007 r. przez Ministra Gospodarki, w którym odstąpiono od konieczności prowadzenia działalności szkoleniowej przez jednostki organizacyjne na podstawie przepisów o systemie oświaty. Wykaz jednostek spełniających minimalne wymagania kompetencyjne powinien prowadzić minister właściwy ds. pracy lub z jego upoważnienia inna jednostka organizacyjna działająca w ramach państwowego systemu oceny zgodności. Wykaz ten byłby dostępny na stronach internetowych ministra właściwego ds. pracy. Umieszczone w wykazie jednostki byłyby uprawnione do zaświadczenia ukończenia szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wpisane do wykazu jednostki szkolące, bez względu na formułę prowadzonej działalności gospodarczej, spełniałyby niezbędne

wymagania co do poziomu merytorycznego działalności, zaplecza technicznego oraz sposobu dokumentowania szkoleń. W wykazie zostałyby umieszczone także jednostki wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki działające w ramach nadzoru wynikającego z uznania ich kompetencji edukacyjnych.

Wymagania kompetencyjne dla jednostek organizacyjnych i wykładowców oraz zasady prowadzenia wykazu powinny być umieszczone w rozporządzeniu w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy przez ministra właściwego ds. pracy.

Przy opracowywaniu wymagań dla jednostek organizacyjnych i wykładowców można wykorzystać wyniki programu wieloletniego pn. "Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej", realizowanego w latach 2002-2007, w szczególności w zakresie opracowania i wdrażania szkoleń i oceny kompetencji personelu w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Państwowa Inspekcja Pracy w ramach działalności kontrolnej powinna szczególną uwagę zwrócić na przygotowanie i prowadzenie wstępnych szkoleń pracowników na stanowiskach pracy, a przede wszystkim czy pracownicy znają bezpieczne metody i zasady wykonywania pracy. Ponadto wprowadzenie w/w wymagań kompetencyjnych i rejestracji jednostek organizacyjnych prowadzących działalność szkoleniową w dziedzinie bhp powinno dać inspekcji pracy pełniejsze podstawy do oceny efektywności szkolenia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 25 sierpnia 2009 r.